

▲ ร้านน้ำชา บาร์ คลับที่เรียงรายกันในตลาดกึ่งอิงาชิ

▲ เกอิโกะรุ่นที่เตรียมตัวให้บริการอาหารเครื่องดื่มหน้าศาล

▲ แสงไฟสลัวๆ สร้างบรรยากาศที่คลาสสิกของย่านกึ่งอิง

"คังคาเมะจินจา เกอิอิงาชิ" เกอิซากับเทศกาลประจำศาลที่กึ่งอิงาชิ ตำบลเล็กๆ กลางกรุงเกียวโต

กัญญา มัทสุโอะ

▲ ขบวนรอบดึกวนมาอีกครั้

▲ ห้องเล็กๆ ด้านในศาลถูกแปลงเป็นห้องน้ำชาชั่วคราว

ไม่ว่า จะบ้านเล็กเมืองน้อยแค่ไหนก็ตาม ทุกหมู่บ้านทุกตำบลในญี่ปุ่นจะมีศาลชินโตตั้งอยู่มาแต่โบราณกาล จากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการญี่ปุ่นในปี 2016 พบว่ามีศาลชินโตกระจายอยู่ทั่วประเทศกว่า 80,000 ศาล มากกว่าจำนวนร้านสะดวกซื้อทั่วประเทศในเดือนเมษายน ปี 2019 ที่เท่ากับราว 55,000 ร้านเสียด้วยซ้ำ โดยหลักการแล้ว ไม่ว่าจะเป็ศาลเล็กหรือใหญ่โตเพียงใด ในปีหนึ่งก็จะมีเทศกาล **"ไทโช"** ประจำศาลอย่างน้อยหนึ่งครั้ ผู้ที่ทำหน้าที่จัดเทศกาลก็คือเจ้าอาวาสศาล และชาวบ้านใกล้เคียง ที่อยู่ในฐานะ "ศิษยานุศิษย์" หรือเรียกกันภาษาญี่ปุ่นว่า "อุจิโกะ"

ศาลคังคาเมะอินาริจินจะเป็นศาลเล็กๆ ในตำบลกึ่งอิงาชิที่แออัดไปด้วยร้านอาหาร ร้านน้ำชา (ไอชะยะ) บาร์ คลับ โรงละคร และสำนักเกอิซาหนึ่งในห้าสำนักเก่าแก่ของเกียวโต ผู้คนที่นี้มักจะคุ้นเคยกับศาลในชื่อ "คังคิซัง" มากกว่าชื่อเต็ม เดิมทีในสมัยเอโดะบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของคฤหาสน์ไคเซียวเควันสะเซะ (ปัจจุบันคือเมืองโอซุจังหวัดชิงะ) ในกรุงเกียวโต ไม่เป็นที่แน่ชัดว่าศาลสร้างขึ้นในปีใด แต่เท่าที่ค้นพบหลักฐานรู้เพียงว่าในปี 1659 เนื้อที่ของศาลคังคาเมะอินาริจินจะกินอาณาบริเวณกว้างขวางไป จรดถนนโอจิโดริทางทิศตะวันออก ถนนฮานามิโคจิทางทิศตะวันตก ถนนชิมบาชิมาจิ โดริทางทิศเหนือ และถนนโทะมินางามาจิโดริ

▲ เครื่องเซ่นพร้อมเพรียงแล้ว

▲ ไมโกะผู้ช่วยในพิธีชงชานำชา มาเสิร์ฟแขกที่ที่นั่ง

▲ สองคนสลักกันพาผู้ชมเล่นเกมสลับรางวัล มาเสิร์ฟแขกที่ที่นั่ง

ทางทิศใต้ หรือเท่ากับราวกว่า 14,000 ตารางเมตร

ในปี 1709 ฮอนด้า ยาสุโยชิไดเมียวคนที่ 4 ของแคว้นสะเซะร่วมกับแคว้นโคริยาม่าโยะโด และคาเมะยาม่าได้รับบัญชาจากโชกุนในเอโดะให้สลักกันรับหน้าที่ดูแลป้องกันอัคคีภัยในพระราชวังโกะโชะ ทั้งสี่แคว้นจึงส่งคนมาเข้าเวรยามในเกียวโต สลักหน้าที่กันทุกเดือน ต่อมาในปี 1718 ยาสุโนะบุลูกชายผู้ครองแคว้นคนที่ 5 ได้เชิญเชิดวงวิญญานเทพเจ้าอากิสะซังคอนแกง (จากจังหวัดชิซูโอกะในปัจจุบัน) ที่เชื่อกันว่าศักดิ์สิทธิ์ด้านการป้องกันอัคคีภัยมาประดิษฐานที่แคว้นของตน และได้แบ่งมาประดิษฐานที่ศาลคังคาเมะอินาริจินจะในเกียวโตนี้ด้วย ว่ากันว่ามันเป็นคำสั่งของบิดาก่อนวายนามที่ว่าในฐานะของผู้ทำหน้าที่ป้องกันอัคคีภัยในพระราชวังเกียวโต ก่อนอื่นคนในแคว้นจะต้องระมัดระวังอย่าให้เกิดไฟไหม้ในแคว้นของตนเด็ดขาด

ในการประดิษฐานเทพเจ้าครั้งนั้น ผู้คนได้ช่วยกันด้ายหญ้าถางป่าที่ปกคลุมไปด้วยไม้รกจนสะอาดสะอาด และเมื่อเหลือบไปเห็นฝูงเต่า (คาเมะ) ออกมาหลังป่าโล่งกันดีก็ดีใจ (คัง) นับแต่นั้นมาศาลจึงถูกขนานนามว่าศาล “คังคาเมะ” และขึ้นชื่อว่าเป็นศาลศักดิ์สิทธิ์สามารถป้องกันอัคคีภัยมาจนทุกวันนี้

ทุกต้นเดือนพฤษภาคม ศิษยานุศิษย์ในตำบลกิ่งฮิงาชิจะร่วมกันจัดเทศกาลไทโช เช่นไหว้เทพเจ้าให้ปกป้องรักษาทุกคนให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขท่ามาค้ำขึ้น โดยคนในตำบลนำขบวนโดยบรรดาเกอิโกะ และไมโกะของสำนักร่องฮิงาชิราว 20 คนจะพากันมานมัสการเช่นไหว้เทพเจ้าที่ศาลในช่วงเช้าหลังจากที่ได้ร่วมสนุกกันในคืนก่อนหน้านั้น

▲ เกอิโกะคนงามกำลังบรรจงชงชาให้กับแขกที่ซื้อบัตรมารับน้ำชาในห้องอย่างละเมียดละไม

▲ โคมแดงมีชื่อเกอิโกะ และไมโกะแต่ละคน ประทับอยู่ถูกนำมาเรียงในศาล

▲ ไมโกะพากันมารวมตัวที่เต้นท์ต่อหน้าผู้ชมที่เบียดกันแน่น

▲ ศาลคังคาเมะอินาริจินจะยามค่ำคืน

▲ โอกาซังเจ้าของสังกัดก็ออกมาสลับกันทำหน้าทีค้ในงาน

▲ พวกเขาออกเดินวนไปทักทายเจ้าของร้านค้าและผู้คนในตำบล

▲ ไมโกะ และเด็กฝึกหัดช่วยกันขายของที่ระลึก

การร่วมสนุกที่ว่าเป็นที่รู้จักกันในนามของ “โยมิมิยาไซ” หรือ “คืนวันสุกดิบ” เริ่มจากราว 18:30 น ที่ถนนแคบๆหน้าศาล ทั้งเกอิโกะ ไมโกะ โอกาซังเจ้าของแต่ละสังกัด เจ้าของร้านน้ำชา บาร์ คลับ เจ้าของร้านอาหารเครื่องดื่มหรือเจ้าของร้านค้าในตำบล จะแบ่งหน้าที่กันจัดการละเล่น ตั้งแต่การเล่นเกมส์จับสลาก การขายตัว เพื่อให้ผู้มาร่วมงาน ซื้อหาเครื่องดื่มของกิน ร่วมพิธีชิงชา และชมการรำรำดั้งงานวัดทั่วไป แต่ที่แตกต่างกับงานวัดทั่วไปก็ตรงที่แทบทุกคอร์เนอร์ให้บริการโดยบรรดาเกอิโกะ และไมโกะในชุดเต็มยศ นับเป็นโอกาสเดียวของคนทั่วไปที่จะได้เข้าไปใกล้หรือรับบริการจากพวกเขาโดยตรงก็ว่าได้

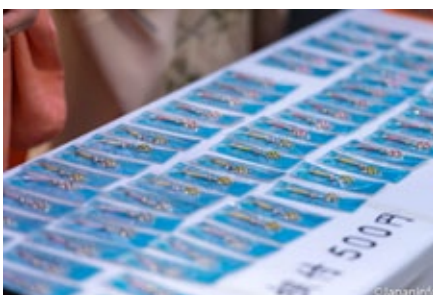
หนึ่งในไฮไลท์ของคืนวันสุกดิบนี้อยู่ที่การชมขบวนแห่โคม (โຈຈິນเกียะเวทสุ) ที่นำขบวนโดยนักดนตรีตามด้วยบรรดาเกอิโกะ และไมโกะรอบๆ ตำบล ทันทีที่เสียงขลุ่ย และฆ้องดังแผ่วมาตามตรอกซอยซอยต่างๆ เจ้าของร้าน และแขกในร้านก็จะพากันออกมาทักทายกับเกอิโกะ และไมโกะ ส่วนช่างภาพที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทุกปีก็พากันไปดักรอตามมุมต่างๆ บ้างเดินตามขบวนไปทุกหนทุกแห่ง บ้าง สร้างความคึกคักให้กับตำบลไม่น้อย

ผู้เขียนไปเที่ยวชมเทศกาลกับเขาด้วยทุกปี โดยไปซื้อบัตรไว้ล่วงหน้า และเมื่อถึงคิวที่เกอิโกะ และไมโกะคนโปรดทำหน้าที่ชิงชา (โอะเตะมาอิ) ก็จะรีบรี่ไปต่อแถวเพื่อที่จะได้นั่งแถวหน้าในฐานะแขกคนแรก (โชเคียะคุ) หรือแขกคนรอง (จิเคียะคุ) รับเสิร์ฟน้ำชาจากไมโกะโดยตรง แม้จะเป็นการชิงชาที่รีบๆ ในห้องน้ำชาจำลองแคบๆ ภายในบริเวณศาลก็ตาม แต่ก็สามารถสัมผัสความขลัง และอิริยาบถอันงดงามของพวกเธอได้

บรรดาลุงๆ และหนุ่มสาวที่มาร่วมสนุกกันเป็นครั้งแรกดูเหมือนจะเพลินกับการเล่นเกมสเปาไปยังจุบง่ายๆ ที่พวกเขาจะกำหนด เช่นว่า “ใครออกกระดาดแพ้...ใครออกกรรไกรชนะ...” ใครชนะเป็นคนสุดท้ายก็จะได้รับรางวัลของที่ระลึกเล็กๆ น้อยๆ จากพวกเขา แยกประจำจริงที่ เป็นนักธุรกิจใช้บริการร้านน้ำชานั้น นิยมมานั่งบนเก้าอี้ใหญ่หน้าศาล จิบเบียร์ และกับแก้มสบายๆ ลักพักพวกเขา ก็จะเดินมาทักทาย และถ่ายรูปด้วยเสียงร้อง “โอิโตซัง...โอนีซัง...” ดังมาตามเก้าอี้ต่างๆ เป็นระยะๆ

ความที่หลายปีมานี้ บรรดาช่างภาพที่ไม่เคยเป็นลูกค้าประจำของร้านน้ำชาในตำบลหรือนักท่องเที่ยวที่บังเอิญผ่านมา ก็เข้ามาร่วมงานกันมากมาย เกอิโกะ และไมโกะจึงต้องเบียดเสียด และตอบรับคำขอถ่ายรูปร่วมของผู้คนเหล่านี้ด้วย พวกเขาไม่มีท่าที่รังเกียจ ตรงกันข้ามกับยิ้มรับ และพยายามตอบสนองอย่างเต็มที่ นับเป็นเทศกาลเล็กๆ ที่ถ่ายทอด “มิตรภาพ” และ “หัวใจผู้ให้บริการ” และการละเล่นของเกอิโกะ และไมโกะได้อย่างดีทีเดียว

* เทศกาลจัดขึ้นราวต้นเดือนพฤษภาคมทุกปี จาก 18.30-22.00 น. บัตรเข้าร่วมพิธีชิงชา เล่นเกมส์หรือซื้อกับแก้มเครื่องดื่มใบละเพียง 500 เยน ขบวนแห่โคมมีสองรอบ รอบแรก 19.00 น. รอบที่สอง 21.00 น. ศาลคังคาเมะอินาริจินจะอยู่ในระยะเดินราว 5 นาที จากสถานี Gion Shijo/Keihan Line

▲ พวกกุญแจที่นำมาขายในงาน

▲ ดิษยานุศิษย์ช่วยกันประดับเกี้ยวประจำตำบลของตน

▲ ขบวนวนไปรอบตำบล